

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/174418,Bohaterowie-Solidarnosci-uhonorowani-Paszportami-wolnosci.html>
26.04.2024, 08:08

Bohaterowie „Solidarności” uhonorowani „Paszportami wolności”

28 listopada 2022 roku w Warszawie odbyła się uroczysta gala, podczas której zostali uhonorowani laureaci II edycji akcji „Paszporty wolności”. Partnerem projektu jest Instytut Pamięci Narodowej.

Uroczystość wręczenia „Paszportów wolności” – Warszawa, 28 listopada 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystość wręczenia „Paszportów wolności” – Warszawa, 28 listopada 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystość wręczenia „Paszportów wolności” – Warszawa, 28 listopada 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystość wręczenia „Paszportów wolności” – Warszawa, 28 listopada 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

„Paszport wolności” ks. Janowi Sikorskiemu wręczył prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki – Warszawa, 28 listopada 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystość wręczenia „Paszportów wolności” – Warszawa, 28 listopada 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystość wręczenia „Paszportów wolności” – Warszawa, 28 listopada 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystość wręczenia „Paszportów wolności” – Warszawa, 28 listopada 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystość wręczenia „Paszportów wolności” – Warszawa, 28 listopada 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystość wręczenia „Paszportów wolności” – Warszawa, 28 listopada 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystość wręczenia „Paszportów wolności” – Warszawa, 28 listopada 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystość wręczenia „Paszportów wolności” – Warszawa, 28 listopada 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystość wręczenia „Paszportów wolności” – Warszawa, 28 listopada 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Celem projektu „Paszporty wolności” jest przywrócenie pamięci i zasłużonego miejsca w historii nieznanym bohaterom walki o wolność, godność i niepodległość. Działania członków „Solidarności” wywarły olbrzymi wpływ na upadek reżimu komunistycznego i przemiany ustrojowe w Polsce, ale burzliwe lata 80. i znany na całym świecie ruch wolnościowy miały znacznie więcej cichych i anonimowych bohaterów, niż dziś mogłoby się wydawać. Uczestnicy „Paszportów wolności” 2022 to zasłużeni działacze antykomunistycznego podziemia lat 80., którzy z różnych powodów zostali pominięci na kartach historii.

Laureaci „Paszportów wolności”, projektu powstałego w 2021 roku z inicjatywy TVP, zostali wyłonieni dzięki zaangażowaniu NSZZ „Solidarność”, Instytutu Pamięci Narodowej, Stowarzyszenia „Godność” oraz Stowarzyszenia Wolnego Słowa.

Podczas gali uhonorowano: Andrzeja Michałowskiego, Ireneusza Haczewskiego, Janinę Chmielowską, Stanisława Śmigiela, Marka Harasiuka, Piotra Hlebowicza, księdza Jana Sikorskiego, Wojciecha Stawiszyńskiego i Sławomira Kretkowskiego (wyróżnienie odebrała Jowita Kretkowska). Jednemu z laureatów – ks. Janowi Sikorskiemu – „Paszport wolności” wręczył prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki.

Galę wręczenia „Paszportów Wolności” można będzie obejrzeć 12 grudnia 2022 r. na antenach Telewizji Polskiej.

W ramach projektu powstał cykl dokumentalny „Paszporty wolności” w reżyserii Sławomira Koehlera przedstawiający sylwetki nagrodzonych działaczy Solidarności. Reportaże można oglądać od środy (23 listopada) do poniedziałku (12 grudnia) w TVP Historia.

Bohaterowie cyklu dokumentalnego „Paszporty wolności” 2022

Andrzej Michałowski

Urodzony w 1946 r. w Bielawie. W sierpniu 1980 r. był uczestnikiem strajku w Zarządzie Portu Gdańsk, wchodził w skład Komitetu Strajkowego. Od września 1980 r. był członkiem NSZZ „Solidarność”, m.in. w 1981 r. był wiceprzewodniczącym Sekcji Krajowej Żegluga i Gospodarki Morskiej. W dniach 13-19 grudnia 1981 r. współorganizował strajk w Porcie Gdańskim, był członkiem Komitetu Strajkowego. Współpracował z podziemnymi organizacjami, m.in. Ogólnopolskim Komitetem Oporu. Od maja 1982 r. był członkiem Regionalnej Komisji Koordynacyjnej NSZZ „Solidarność” w Gdańsku. W tym czasie został aresztowany, następnie skazany przez Sąd Marynarki Wojennej w Gdyni na 5 lat więzienia, osadzony w Zakładzie Karnym w Potulicach. We wrześniu 1983 r. nie wrócił z przepustki i kontynuował działalność podziemną – był m.in. twórcą i kierownikiem drukarni podziemnych na terenie Trójmiasta. We wrześniu 1985 r. został ponownie aresztowany, zwolniony (warunkowo) w październiku 1986 r. W latach 1987-1990 przebywał na emigracji w Norwegii, gdzie był wiceprzewodniczącym Solidarności Norge-Polen. W 2006 r. Andrzej Michałowski został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Hanna Łukowska-Karniej

Urodzona w 1941 r. w Nowej Borowlance w Kraju Ałtajskim na Syberii. Od 1979 r. prowadziła tajną bibliotekę wydawnictw niezależnych, zajmowała się także kolportażem „Biuletynu Dolnośląskiego”. Od września 1980 r. była członkiem NSZZ „Solidarność”. Po wprowadzeniu stanu wojennego, 13 grudnia 1981 r., ukryła Kornela Morawieckiego, a jej mieszkanie stało się miejscem utworzenia struktury poligraficznej i kolportażowej Regionalnego Komitetu Strajkowego NSZZ „Solidarność” Dolny Śląsk. Była główną łączniczką i asystentką Morawieckiego – organizowała miejsca jego ukrywania się i tajnych spotkań. W czerwcu 1982 r. współorganizowała Solidarność Walczącą, wchodziła w skład Rady i Komitetu Wykonawczego SW. Podczas działalności opozycyjnej była wielokrotnie zatrzymywana i poddawana rewizjom. W latach osiemdziesiątych dwukrotnie na kilka miesięcy trafiła do aresztu. W 2007 r. Hanna Łukowska-Karniej została odznaczona Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, a w 2016 r. Krzyżem Wolności i Solidarności.

Ireneusz Haczewski

Urodzony w 1941 r. w Borszczowie k. Kamieńca Podolskiego (obecnie Ukraina). Od września 1980 r. był członkiem NSZZ „Solidarność”, m.in. organizował struktury związku w zakładach pracy na Lubelszczyźnie. Od 13 grudnia 1981 r., po wprowadzeniu stanu wojennego, działał w podziemiu (był pomysłodawcą i założycielem konspiracyjnej sieci Radia „Solidarność” na Lubelszczyźnie, tworzył sprzęt nadawczy na jej potrzeby). W lutym 1984 r. został aresztowany, zwolniony w lipcu 1984 r. na mocy amnestii. W 1987 r. był twórcą i redaktorem kwartalnika filmowego „Niezależny ViR”. Razem z żoną Barbarą, w latach 1987-1988, organizowali w swoim mieszkaniu projekcje filmów niedopuszczonych

przez cenzurę. Był krajowym korespondentem Radia Wolna Europa (w latach 1988–1989). W trakcie działalności opozycyjnej był wielokrotnie zatrzymywany i przesłuchiwany. W 2006 r. Ireneusz Haczewski został odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, a w 2016 r. Krzyżem Wolności i Solidarności.

Janina Chmielowska

Urodzona w 1954 r. w Sosnowcu. W latach 1982–1989 zajmowała się kolportażem niezależnych pism „Robotnik” i „Opinie” oraz książek Niezależnej Oficyny Wydawniczej NOW-a. We wrześniu 1980 r. wstąpiła do NSZZ „Solidarność”. W 1981 r. była członkiem Zarządu Regionu Śląsko-Dąbrowskiego. Ponadto należała także do Regionalnego Komitetu Obrony Więzionych za Przekonania. Od wprowadzenia stanu wojennego aż do 1990 r. przebywała w ukryciu. W latach 1982–1989 była założycielką, a także przewodniczącą Regionalnej Komisji Koordynacyjnej NSZZ „Solidarność” Regionu Śląsko-Dąbrowskiego. W tym czasie była zaangażowana w druk i kolportaż prasy podziemnej, do której także pisywała. W latach 1985–1990 była członkiem Solidarności Walczącej, a także przewodniczącą Oddziału katowickiego SW. Później pełniła funkcję przewodniczącej krajowego Komitetu Wykonawczego SW oraz współprzewodniczącej (wraz z Piotrem Hlebowiczem) Autonomicznego Wydziału Wschodniego SW. W 2007 r. Janina Chmielowska została odznaczona Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, a w 2015 r. Krzyżem Wolności i Solidarności.

Stanisław Śmigiel

Urodzony w 1953 r. w Lipnie. W 1977 r. rozpoczął współpracę z Komitetem Obrony Robotników i pismami niezależnymi. Od 1978 r. był współtwórcą środowiska opozycyjnego w Toruniu, zajmował się kolportażem wydawnictw niezależnych. W 1979 r. był współzałożycielem Klubu Samoobrony Społecznej Regionu Wielkopolsko-Kujawskiego. We wrześniu 1980 r. został członkiem NSZZ „Solidarność”. Zainicjował powstanie związku w Toruńskiej Przędzalni Czesankowej „Merinotex”. Był współtwórcą Toruńskiej Oficyny Niezależnych (1981 r.), a także współorganizatorem toruńskiego Komitetu Obrony Więzionych za Przekonania. Po wprowadzeniu stanu wojennego został internowany (od grudnia 1981 r. do lipca 1982 r.). W 1983 r. był współtwórcą i kierownikiem podziemnego wydawnictwa Kwadrat, organizował też emisje podziemnych audycji na fonii programu telewizyjnej. W listopadzie 1984 r. na ponad miesiąc trafił do aresztu. W 1986 r. był inicjatorem Klubu Myśli Politycznej. W latach 1986–1988 był członkiem Regionalnej Komisji Wykonawczej NSZZ „Solidarność” w Toruniu, a później wszedł także w skład Regionalnej Komisji Koordynacyjnej NSZZ „Solidarność” we wspomnianym mieście. W czasie działalności opozycyjnej był wielokrotnie zatrzymywany na 48 godz., przesłuchiwany i poddawany rewizjom. W 2007 r. Stanisław Śmigiel został odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, a w 2015 r. Krzyżem Wolności i Solidarności.

Marek Harasiuk

Urodzony 1960 r. w Warszawie. Od października 1980 r. był działaczem Niezależnego Zrzeszenia Studentów na Uniwersytecie Warszawskim. Po wprowadzeniu stanu wojennego był członkiem grupy działającej w ramach Komitetu Porozumienia Międzyzakładowego „Solidarności” i Grup Oporu Solidarni. Uczestniczył w akcjach ulicznych, m.in. brał udział w ochronie manifestacji, malowaniu napisów na murach, akcjach ulotkowych. W latach 1984–1989 był (pod pseudonimem Generał) działaczem „Armenii”, w latach 1987–1989 był związany z Radiem „Solidarność”, a także z Solidarnością Polsko -Czechosłowacką, (m. in. przetrzucał podziemną literaturę przez granicę w Tatrach Zachodnich). W latach 1988–1990 był członkiem Solidarności Walczącej (uczestniczył w akcjach ulotkowych, zajmował się też kolportażem, m.in. podziemnego pisma „Horyzont”). Od 2001 roku jest adwokatem. W 2007 r. Marek Harasiuk został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, a w roku 2018 Krzyżem Wolności i Solidarności.

Piotr Hlebowicz

Urodzony w 1963 r. w Morażu. We wrześniu 1980 r. wstąpił w szeregi NSZZ „Solidarność”, gdzie pełnił funkcję m. in. wiceprzewodniczącego wiejskich struktur w Zagórzanach. Razem z ojcem, Jerzym Hlebowiczem, w 1981 r. organizował struktury „Solidarności” Rolników Indywidualnych w rejonie Gdowa i gmin sąsiednich. W 1982 r. był współzałożycielem podziemnego pisma „Kurierek B”. Od 1982 r. koordynował prace Ogólnopolskiego Komitetu Oporu Rolników w Małopolsce. Ponadto zajmował się drukiem pisma OKOR „Żywią i Bronią”. W 1986 r. stanął na czele Porozumienia Prasowego Solidarność Zwycięży. Pisał artykuły, zajmował się tłumaczeniem, organizował działalność wydawniczą (m. in. w swoim domu w Zagórzanach). Od 1985 r. był związany z Solidarnością Walczącą. W latach 1986–1991 pełnił funkcję koordynatora Krakowskiego Oddziału SW, a od 1988 r. współprzewodniczył (wraz z Jadwigą Chmielowską) Wydziałowi Wschodniemu SW. W marcu 1989 r. był delegatem na zjazd krajowy „Solidarności” Rolników Indywidualnych w Warszawie. W 2007 r. Piotr Hlebowicz został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, a w 2016 r. Krzyżem Wolności i Solidarności.

ks. Jan Sikorski

Urodzony w 1935 r. w Kaliszu. Duchowny katolicki. Z opozycją związał się w latach 80. Po wprowadzeniu stanu wojennego został kapelanem internowanych i uwięzionych w Zakładzie Karnym Warszawa-Białołęka. Kolportował wydawnictwa podziemne a także udzielał wsparcia więzionym. Pomagał również w przekazywaniu wiadomości i lekarstw wśród internowanych. W latach 1982-1989 działał w składzie tajnej Rady Edukacji Narodowej, powstałej z inicjatywy NSZZ „Solidarność”. Po zwolnieniu internowanych z więzienia organizował dla nich comiesięczne nabożeństwa, a po męczeńskiej śmierci ks. Jerzego Popiełuszki odprawiał msze święte za Ojczyznę w kościele św. St. Kostki na warszawskim Żoliborzu. W 2007 r. ks. Jan Sikorski został odznaczony m.in. Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, a w 2019 r. Krzyżem Wolności i Solidarności.

Polecamy [rozmowę z ks. Janem Sikorskim opublikowaną na portalu IPN](#)

Wojciech Stawiszyński

Urodzony w 1951 r. w Warszawie. W latach 1979–1981 był współpracownikiem Komitetu Obrony Robotników, zajmował się także kolportażem wydawnictw niezależnych (m.in. „Robotnika”). Od października 1980 r. był członkiem NSZZ „Solidarność”. Należał do grona współzałożycieli związku na Wydziale Chemii Politechniki Warszawskiej. Od grudnia 1981 r. był współorganizatorem i szefem (do 1982 r.) Terenowego Komitetu Oporu „Solidarność”. Ponadto był także współzałożycielem pisma „AIT” (Agencja Informacyjna Terenowego Komitetu Oporu „Solidarność”) oraz redaktorem i wydawcą „Sektora”. W latach 1982–1989 współpracował z „Tygodnikiem Mazowsze”. W tym okresie był też szefem pisma „Armenia”. W latach 1984–1989 stał na czele Radia „Solidarność” w Warszawie. W 1986 r. wszedł w skład Regionalnego Komitetu Wykonawczego NSZZ „Solidarność” Region „Mazowsze”. W 2009 r. Wojciech Stawiszyński został odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, a w 2019 r. Krzyżem Wolności i Solidarności.

Sławomir Kretkowski

Urodzony w 1947 w Płocku, zmarł w 2022 r. W latach 1965–1966 był współpracownikiem Wojciecha Ziemińskiego. W tym czasie wykonywał i kolportował ulotki o przemilczanych przez komunistyczne władze rocznicach historycznych. Był związany ze środowiskiem tzw. Komandosów. W styczniu 1968 r. zbierał podpisy pod listem w obronie Adama Michnika zagrożonego relegowaniem z Uniwersytetu Warszawskiego oraz pod listem przeciwko zdjęciu „Dziadów” ze sceny Teatru Narodowego. Był także współorganizatorem ulicznego protestu po ostatnim przedstawieniu „Dziadów”. W marcu 1968 r. został relegowany z UW z zakazem podejmowania studiów na wszystkich uczelniach w kraju. Przez ponad rok przebywał w areszcie. Po zwolnieniu ponownie nawiązał współpracę z Wojciechem Ziemińskim. Od 1976 r. był współpracownikiem Polskiego Porozumienia Niepodległościowego i Komitetu Obrony Robotników. Od 1977 r. zajmował się składem, drukiem i kolportażem pisma „Rzeczpospolita”. Ponadto pracował jako fotograf w Niezależnej Oficynie Wydawniczej (NOW-ej). Od września 1980 r. związany z NSZZ „Solidarność”. Od grudnia 1981 r. do lipca 1982 r. był internowany. W latach 80. współpracował z podziemnymi pismami „Praworządność. Dokumenty”, „Praworządność”, „Solidarność Narodu” i „Polska Jutra”. Ponadto organizował druk pism „Robotnik Mazowiecki” i „Serwis Informacyjny Solidarności”. W 2006 r. Sławomir Kretkowski został odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, a w 2017 r. Krzyżem Wolności i Solidarności.

(biogramy na podst. informacji ze strony historia.tvp.pl)